

Samotne matki

Raport z badania ilościowego

Bóg się rodzi **POMÓŻ SAMOTNYM MATKOM**

konto: Caritas Polska 90 10201013 122640130 „samotne matki”

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Spis treści

- **Informacja o badaniu.....3**
- **Informacje na temat ośrodków.....4**
 - status prawno – finansowy
 - stan kadry
 - potencjalne źródła informacji na temat ośrodków
- **Struktura społeczno-demograficzna mieszkańców.....9**
 - dzieci urodzone w ośrodkach
 - struktura społeczno – demograficzna kobiet
- **Historie osobiste.....12**
 - sytuacja kobiet przed przeniesieniem się do ośrodka
 - przyczyny zamieszkania w ośrodku
 - przemoc jako przyczyna
 - presja adopcyjna i aborcyjna jako przyczyny
 - źródła informacji na temat ośrodka
 - ocena decyzji
 - ocena ośrodka
 - plany na przyszłość
 - podsumowanie

Informacja o badaniu

obszary badawcze

- podstawowe informacje na temat ośrodków
- struktura demograficzna pensjonariuszek ośrodków
- źródła informacji na temat ośrodków
- przyczyny przebywania w ośrodkach ocena ośrodków

metoda

- indywidualne wywiady kwestionariuszowe

lokalizacja

- próba ogólnopolska

próba

- kierownicy ośrodków – N=50
- pensjonariuszki ośrodków – N=150 (z czego 38 wywiadów z kobietami przybyłymi do ośrodków w ciąży i 112 z kobietami, które skorzystały z pomocy ośrodka nie będąc w ciąży – podział reprezentatywny dla sytuacji mieszkanek ośrodków)

Badanie wykonane przez:

- SMG/KRC Poland-Media S.A. we współpracy z Fundacją Świętego Mikołaja

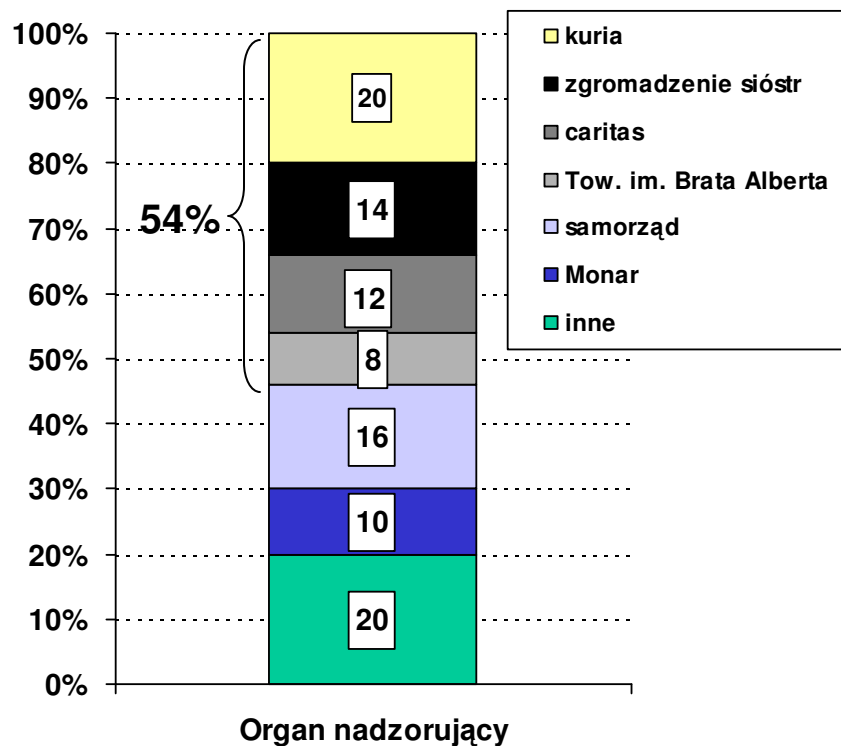
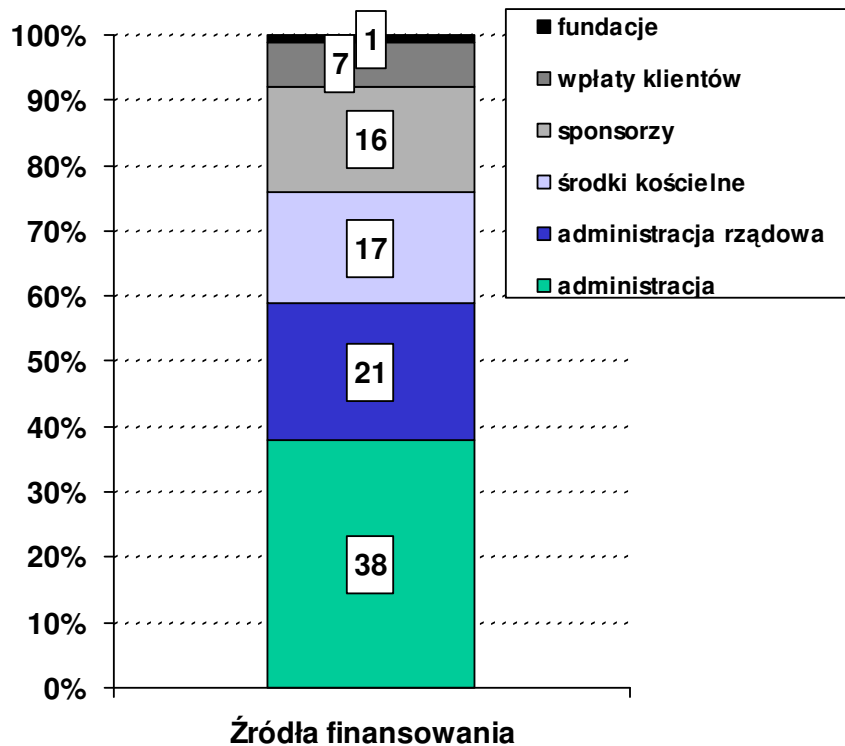
Informacje na temat ośrodków

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Status ośrodków (1)

W Polsce jest 109 domów samotnej matki. Ponad połowa ośrodków prowadzona jest przez instytucje związane z Kościołem.

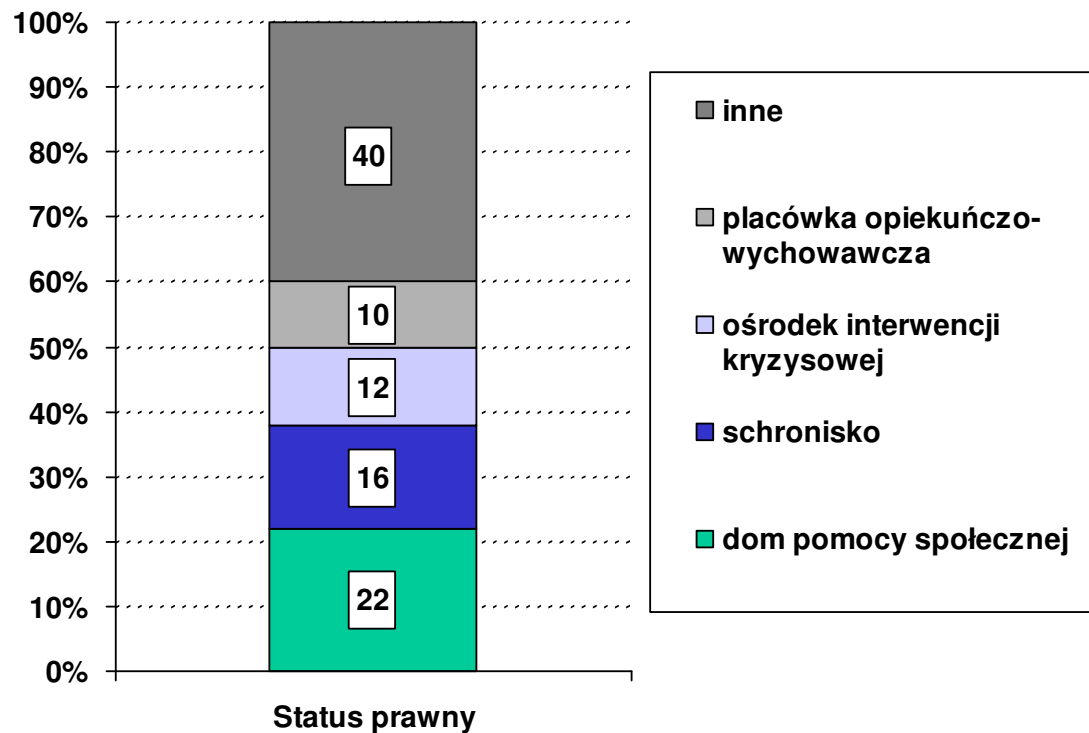
baza: wszystkie ośrodki (relacja kierowników)

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Status ośrodków (2)

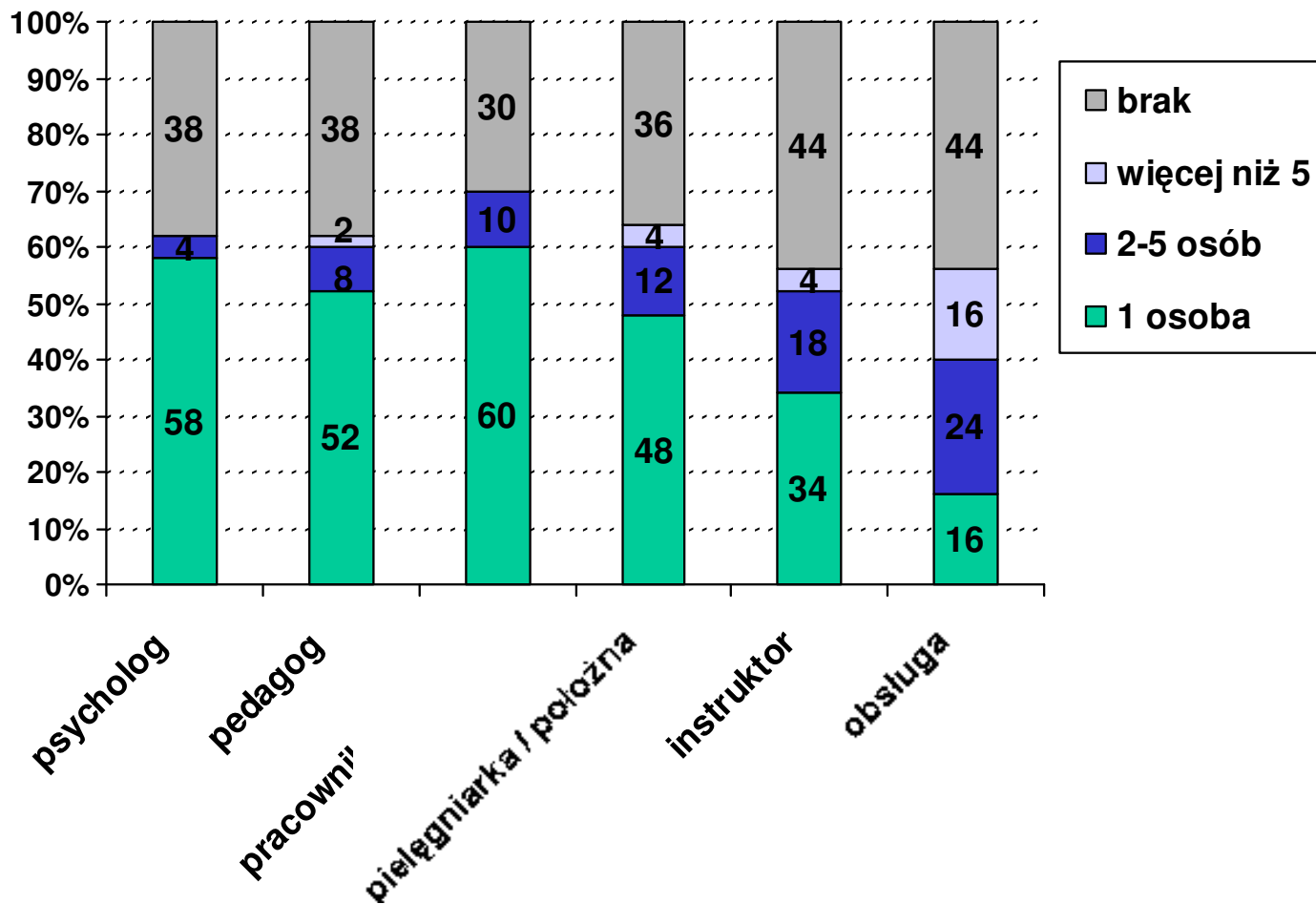
baza: wszystkie ośrodki (relacja kierowników)

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Stan kadry ośrodków

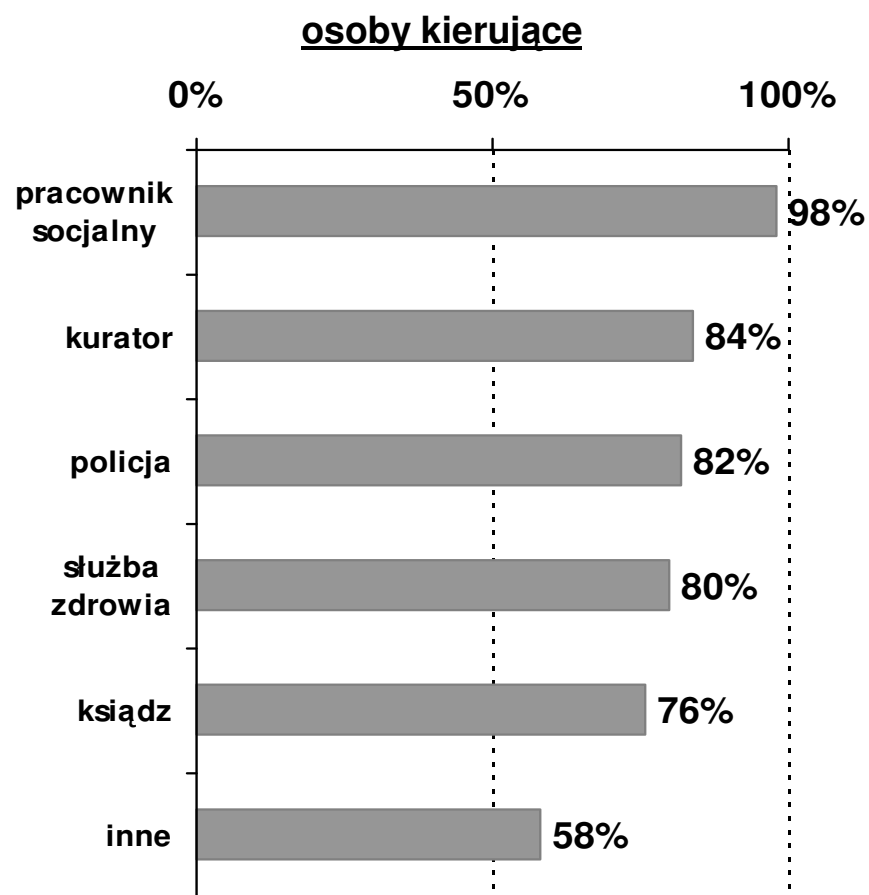
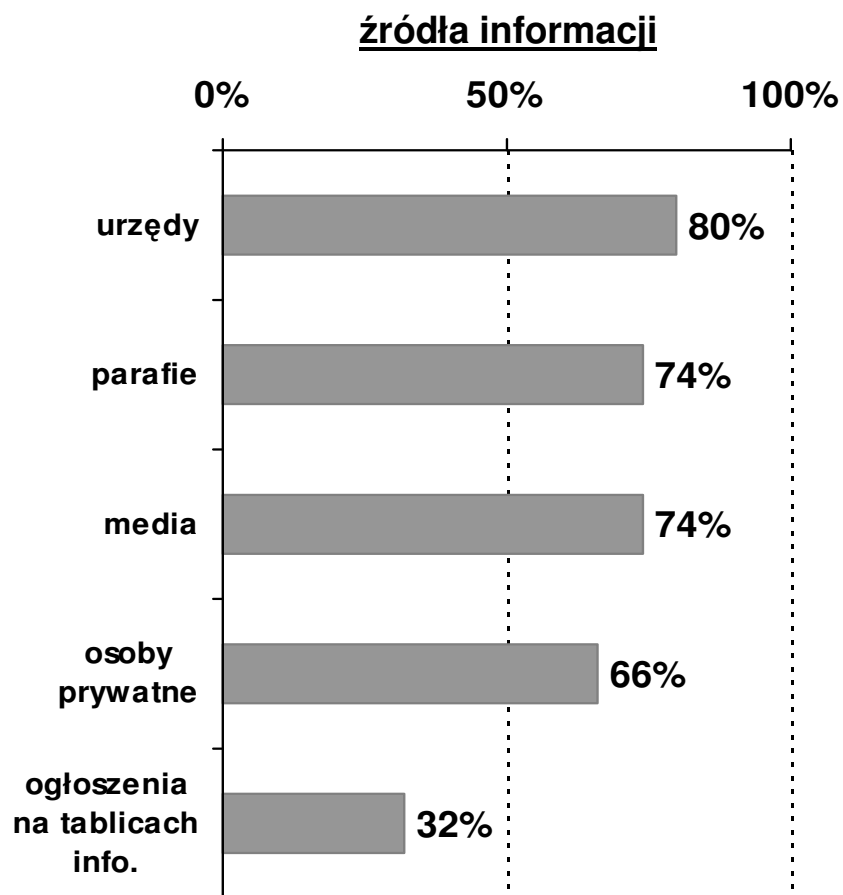
baza: wszystkie ośrodki (relacja kierowników)

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Potencjalne źródła informacji na temat ośrodków

baza: wszystkie ośrodki (relacja kierowników)

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Struktura społeczno-demograficzna mieszkańców ośrodków

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Dzieci urodzone w ośrodkach

	2000	2001	2002
liczba przyjętych kobiet	1098	1089	1068
liczba urodzonych dzieci	311	318	318
oddane do adopcji (% urodzonych)	12%	12%	13%
oddane do rodzin zastępczych (% urodzonych)	3%	5%	8%
oddane do domów dziecka (% urodzonych)	9%	11%	16%

W ciągu ostatnich trzech lat nie zmieniła się ani liczba kobiet przyjmowanych rocznie do ośrodków, ani liczba rodzących się tam dzieci. Stała pozostaje też proporcja dzieci oddawanych do adopcji.

Wzrasta natomiast liczba dzieci oddawanych do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Struktura społeczno – demograficzna pensjonariuszek

	kobiety przyjęte w ciąży	matki z dziećmi
<u>dzieci</u>		
pierwsza ciąża	56%	średnia liczba dzieci 1.8
kolejna ciąża	44%	
<u>wiek</u>		
poniżej 16 lat	5%	3%
16-18 lat	10%	6%
18-25	58%	42%
powyżej 25 lat	27%	49%
<u>praca</u>		
stała na pełny etat	1%	6%
stała na część etatu	1%	2%
prace dorywcze	5%	8%
bezrobotna	70%	77%
uczennica / studentka	23%	7%

baza: wszystkie pensjonariuszki (relacja kierowników)

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

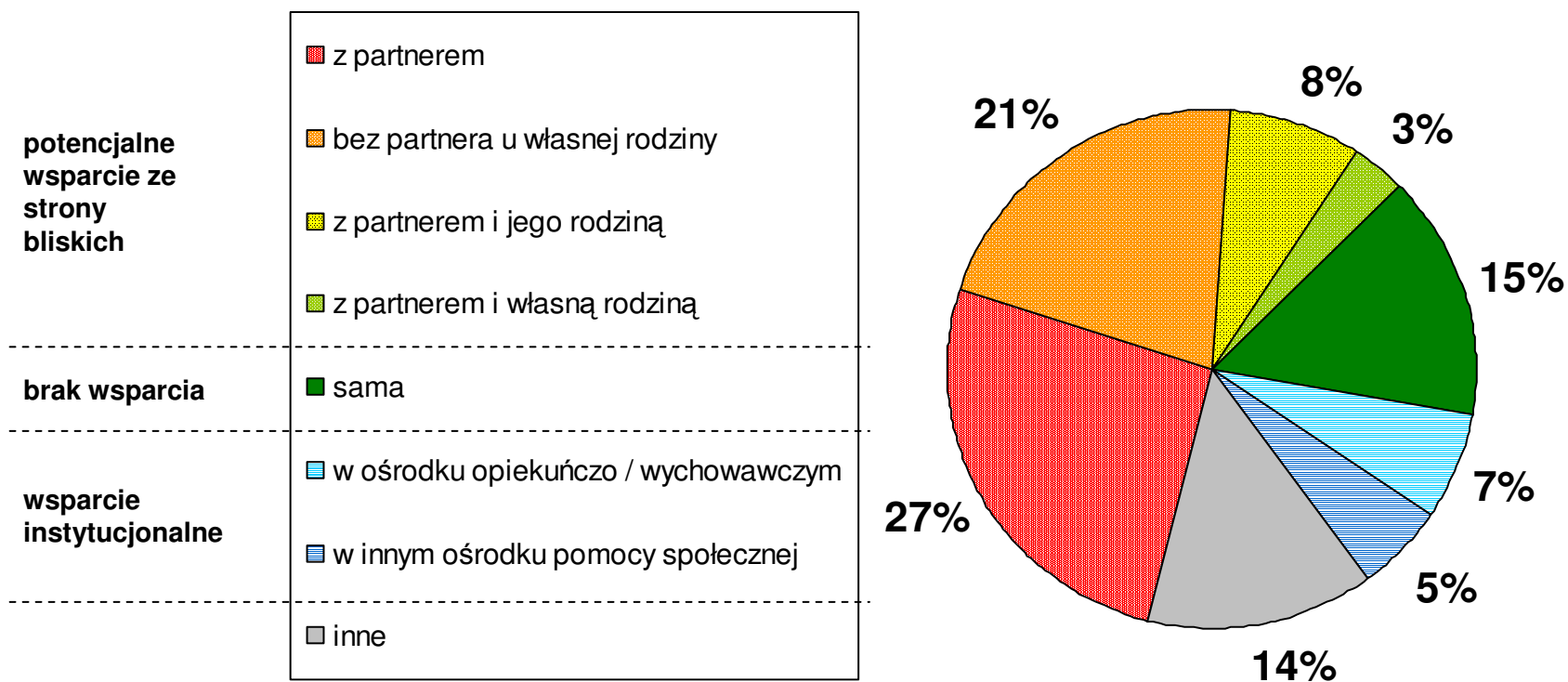
Historie osobiste

FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Sytuacja przed przeniesieniem się do ośrodka

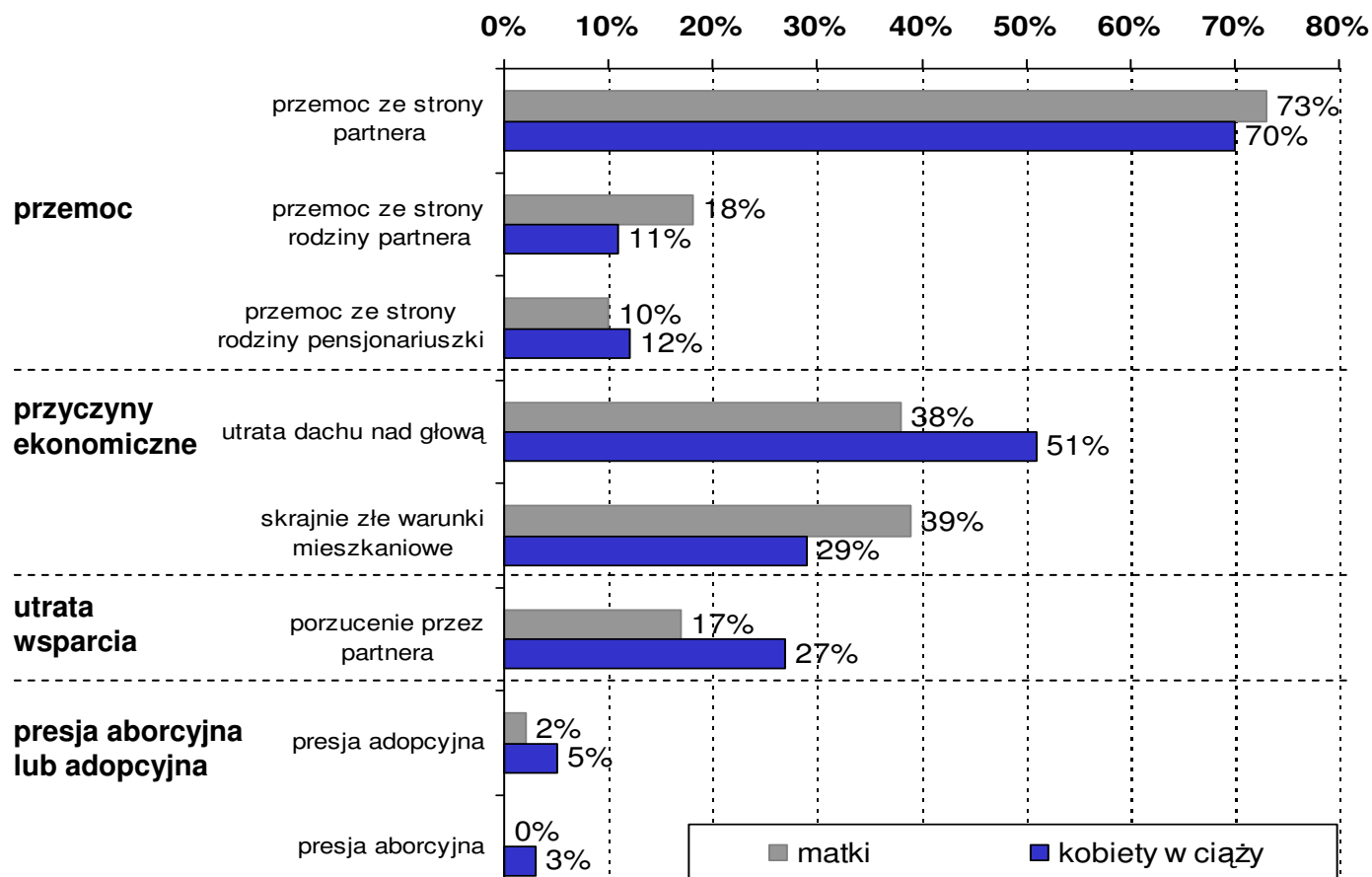

baza: wszystkie pensjonariuszki

Przynajmniej teoretycznie większość pensjonariuszek (59%) miała przed przeniesieniem się do ośrodka wsparcie ze strony bliskich – mieszkała z partnerem lub własną rodziną.
Kolejne 12% dysponowało wsparciem instytucjonalnym.

Przyczyny przebywania w ośrodku – relacja kierowników ośrodków

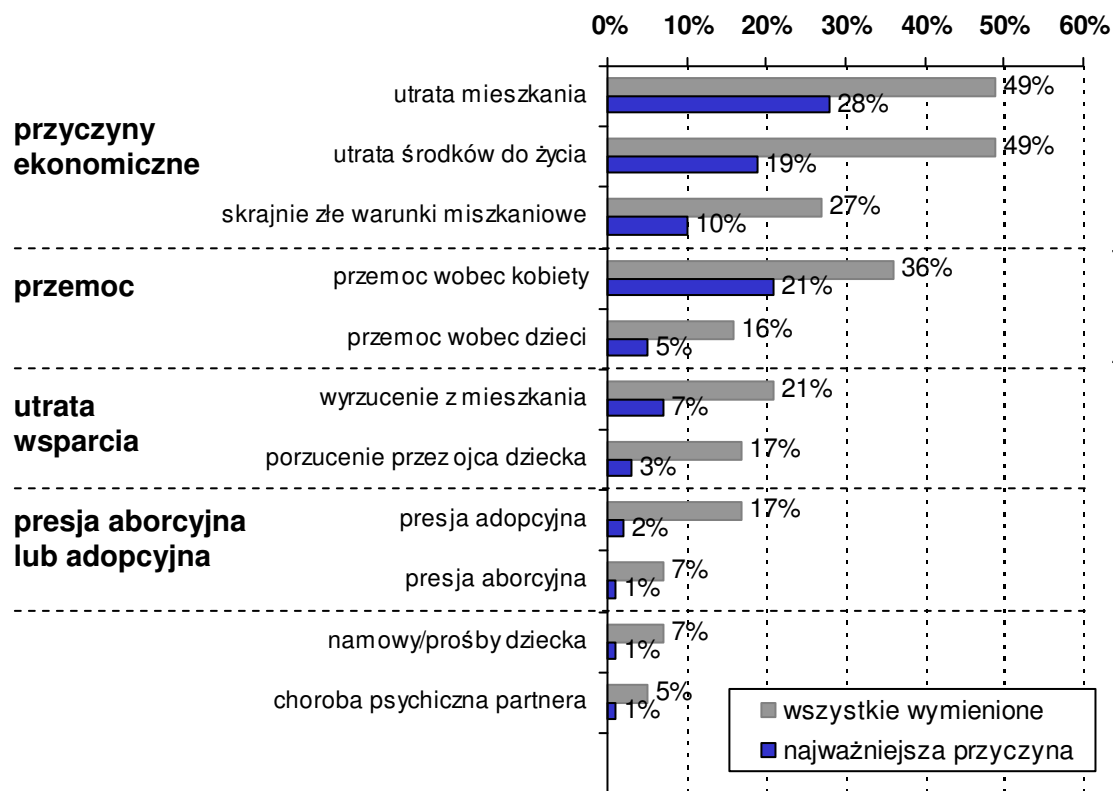
baza: wszystkie pensjonariuszki w relacji opiekunów

Według relacji kierowników przyczyny korzystania z opieki ośrodka przez kobiety w ciąży i samotne matki są bardzo podobne. Dominującą przyczyną jest przemoc (szczególnie ze strony partnera) na drugim miejscu wymieniane są przyczyny ekonomiczne.

Interesujące, że same pensjonariuszki dużo rzadziej wymieniają przemoc (patrz następny slajd) – przyczyny ekonomiczne są w ich przekonaniu dominujące. Może to oznaczać, że znaczna część kobiet doświadczających przemocy nie uważa jej za wystarczający powód, by skorzystać z pomocy.

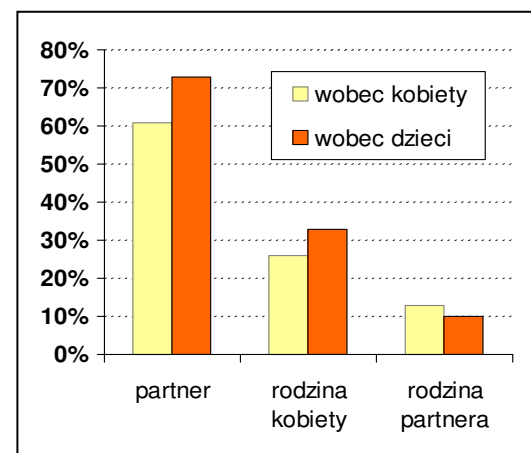

Przyczyny przebywania w ośrodku – relacja pensjonariuszek

baza: wszystkie pensjonariuszki

osoby dopuszczające się przemocy

W 3/4 przypadków stosowanie przemocy wiązało się z alkoholizmem.

baza: kobiety, które wymieniły przemoc jako przyczynę przebywania w ośrodku

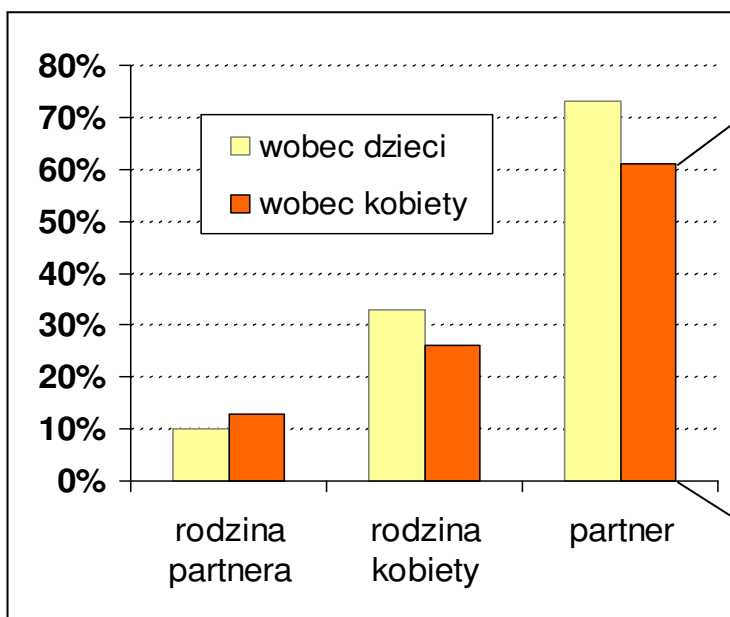
Podstawowe przyczyny przebywania w ośrodku to przyczyny ekonomiczne – wymieniane jako najważniejsze przez blisko 60% respondentek.

Drugą z kolei najważniejszą przyczyną jest przemoc (c.a. 30%), przede wszystkim ze strony partnera i przede wszystkim w stosunku do kobiety.

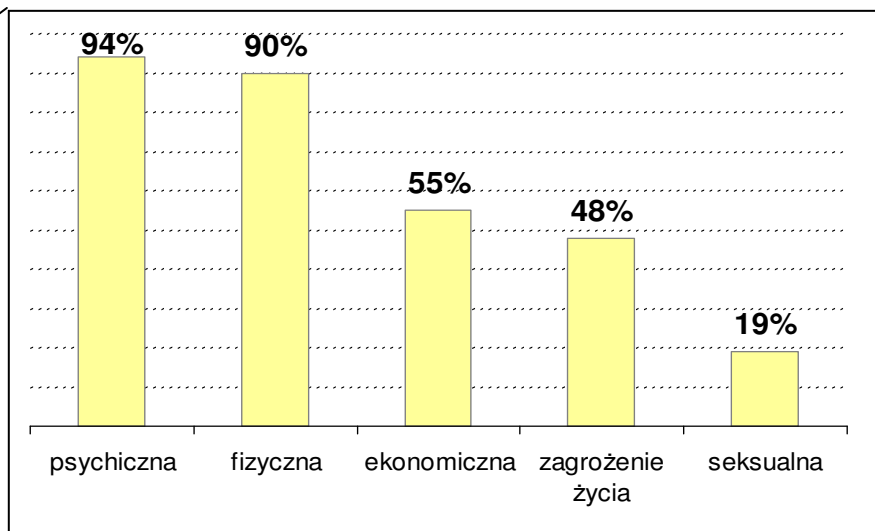
Przemoc jako przyczyna przebywania w ośrodku

osoby dopuszczające się użycia przemocy

baza: kobiety, które przemoc wobec siebie lub dzieci wymieniły jako przyczynę przebywania w ośrodku

rodzaj przemocy doświadczanej ze strony partnera

baza: kobiety, które wymieniły przemoc ze strony partnera wobec siebie (za małą próbą dla analizowania typu przemocy wobec dzieci / ze strony innych osób)

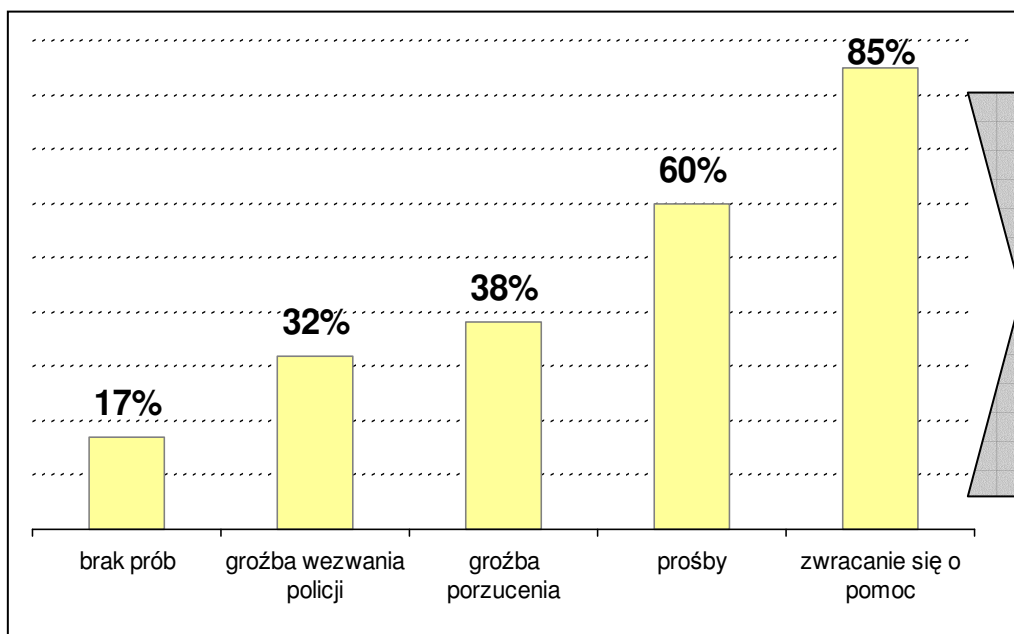
Niemal wszystkie spośród kobiet, które doświadczyły wobec siebie przemocy ze strony partnera wymieniły zarówno przemoc psychiczną (ubliżanie, poniżanie), jak i fizyczną (bicie), przy czym blisko połowa oceniła tę przemoc jako zagrażającą życiu.

W zestawieniu z faktem, że tylko część kobiet doświadczających przemocy wymienia ją jako przyczynę oddania się pod opiekę ośrodka, może to oznaczać, że dla bardzo wielu kobiet dopiero skrajna przemoc stanowi autonomiczny powód ucieczki.

Próby radzenia sobie z przemocą

rodzaj podejmowanych prób

do pracownika opieki	53%
na policję	47%
do rodziny / przyjaciół	44%
do instytucji społecznych	29%
do sąsiadów	18%
do księdza	13%

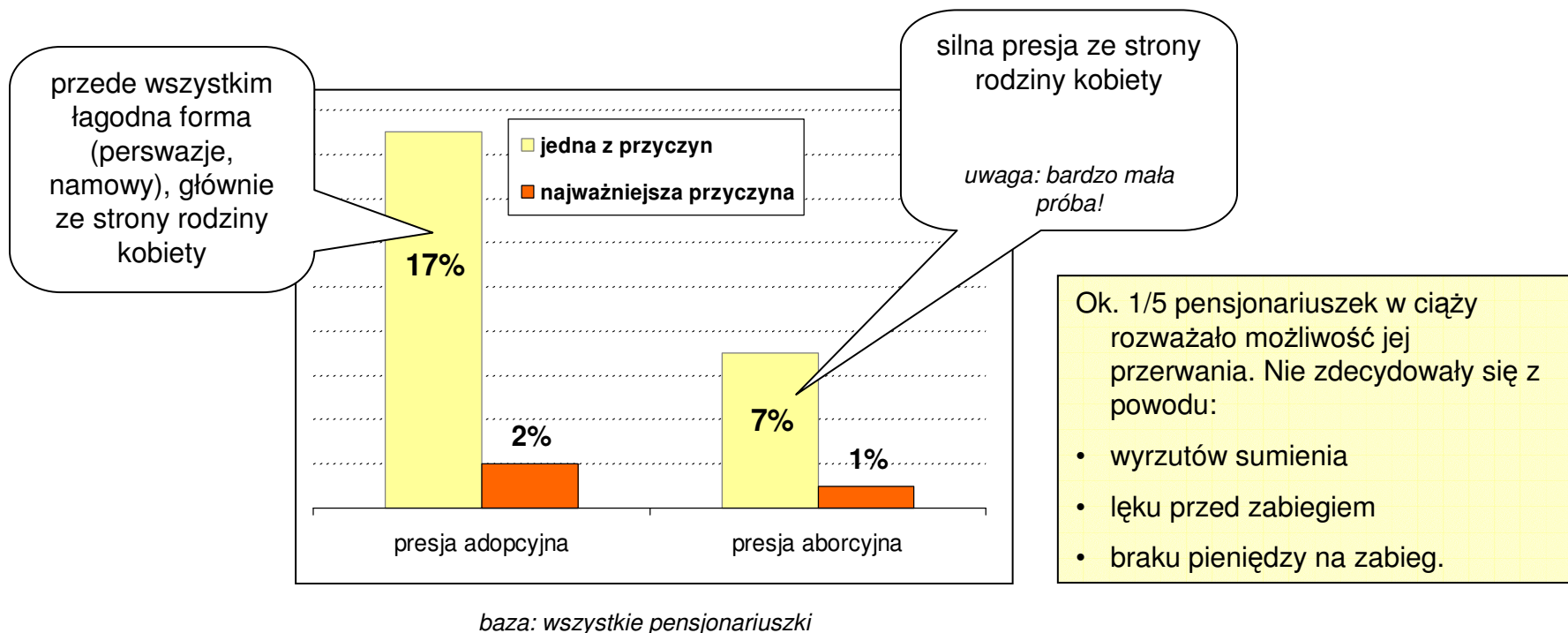
baza: kobiety, które zwracały się o pomoc

baza: kobiety, które przemoc wymieniły jako przyczynę przebywania w ośrodku

Podstawowym sposobem radzenia sobie z przemocą jest zwracanie się o pomoc na zewnątrz – głównie do instytucji (opieki społecznej lub na policję). Ponad połowa doświadczających przemoc kobiet nie prosiła o pomoc bliskich.

Presja adopcyjna i aborcyjna jako przyczyny przebywania w ośrodku

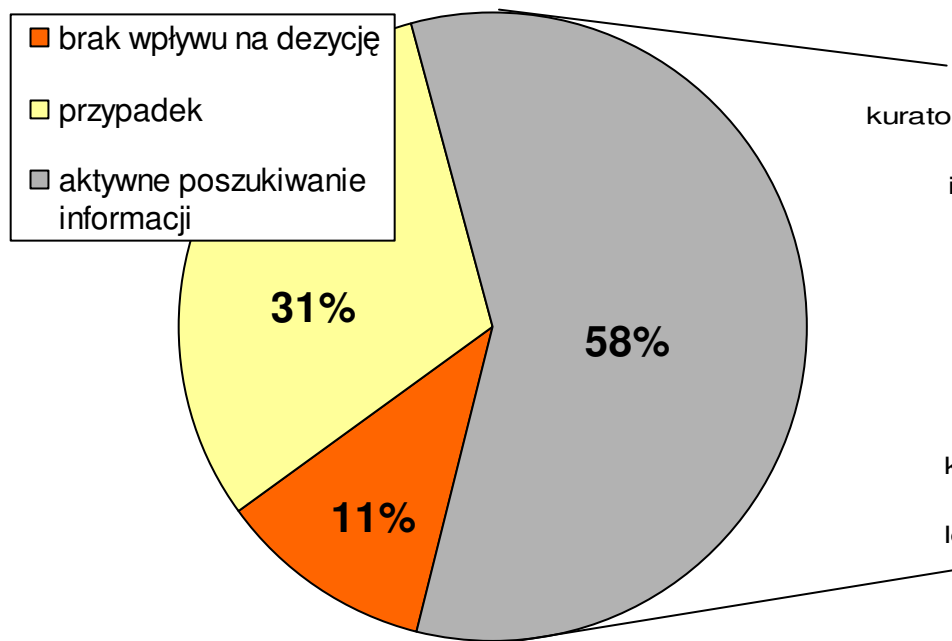

Presji adopcyjnej doświadczyła blisko 1/5 pensjonariuszek, presja aborcyjnej – 7%. Jednak jako główny powód przebywania w ośrodku obie te przyczyny wymieniane są przez bardzo niewielką liczbę pensjonariuszek.

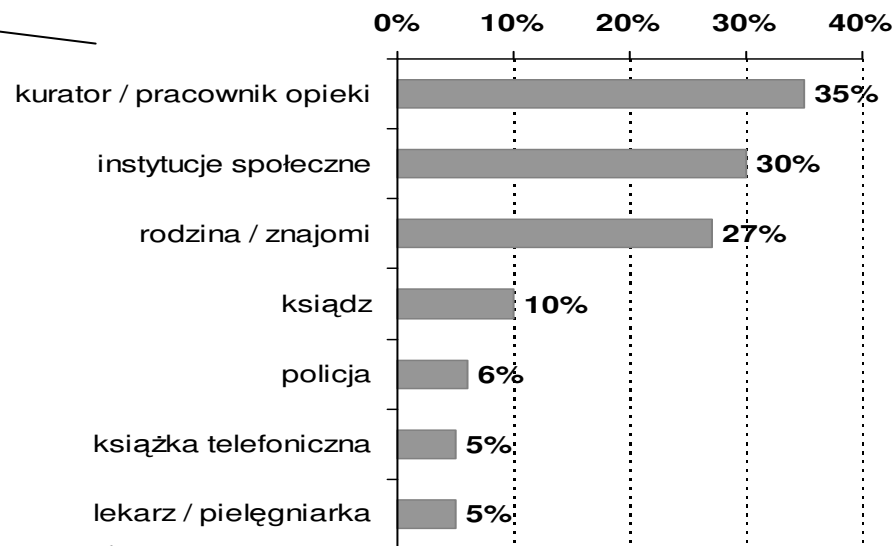
Poszukiwanie informacji na temat ośrodka

aktywne vs. pasywne poszukiwanie informacji

baza: wszystkie pensjonariuszki

gdzie szukano informacji

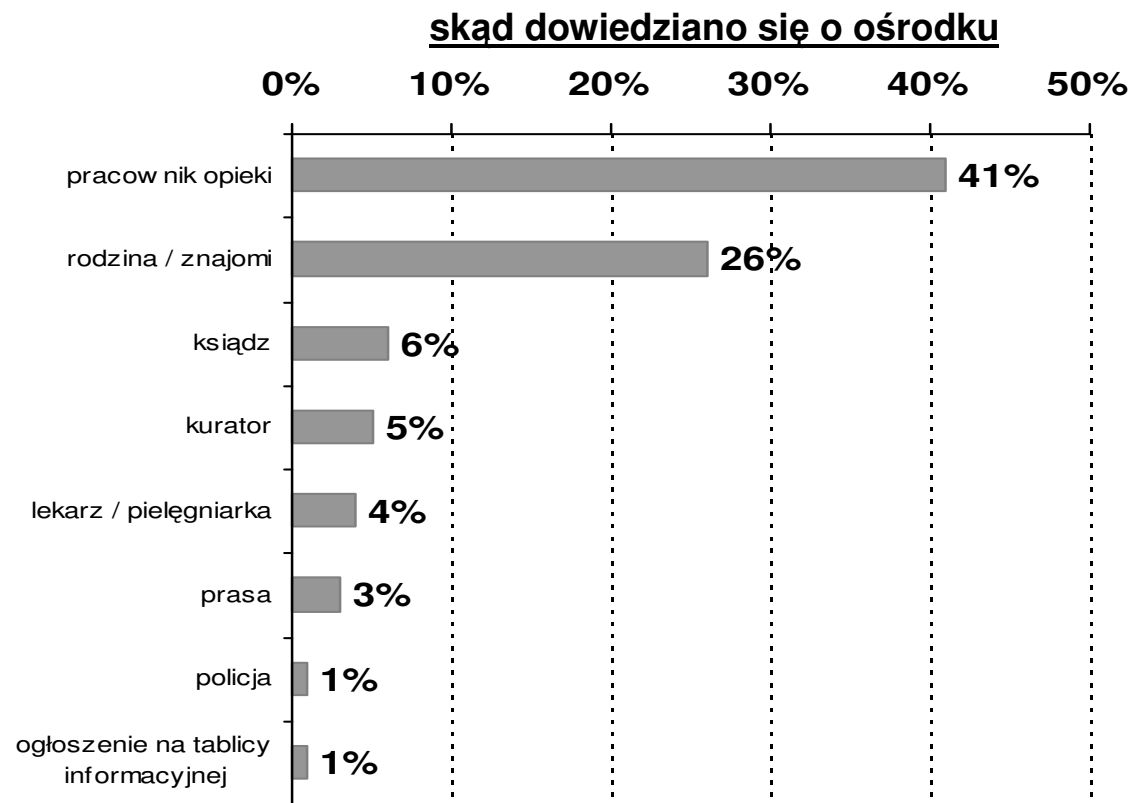

baza: pensjonariuszki, które same szukały informacji

Większość pensjonariuszek – blisko 60% - aktywnie poszukiwała informacji na temat możliwości pomocy. W większości zwracały się o nią do pracowników opieki społecznej / kuratorów, instytucji społecznych i rodziny / znajomych.

Ostateczne źródło informacji na temat ośrodka

baza: wszystkie pensjonariuszki

Faktycznie najczęstszym źródłem informacji o ośrodku jest pracownik opieki społecznej, w drugiej kolejności – rodzina lub znajomi pensjonariuszki.

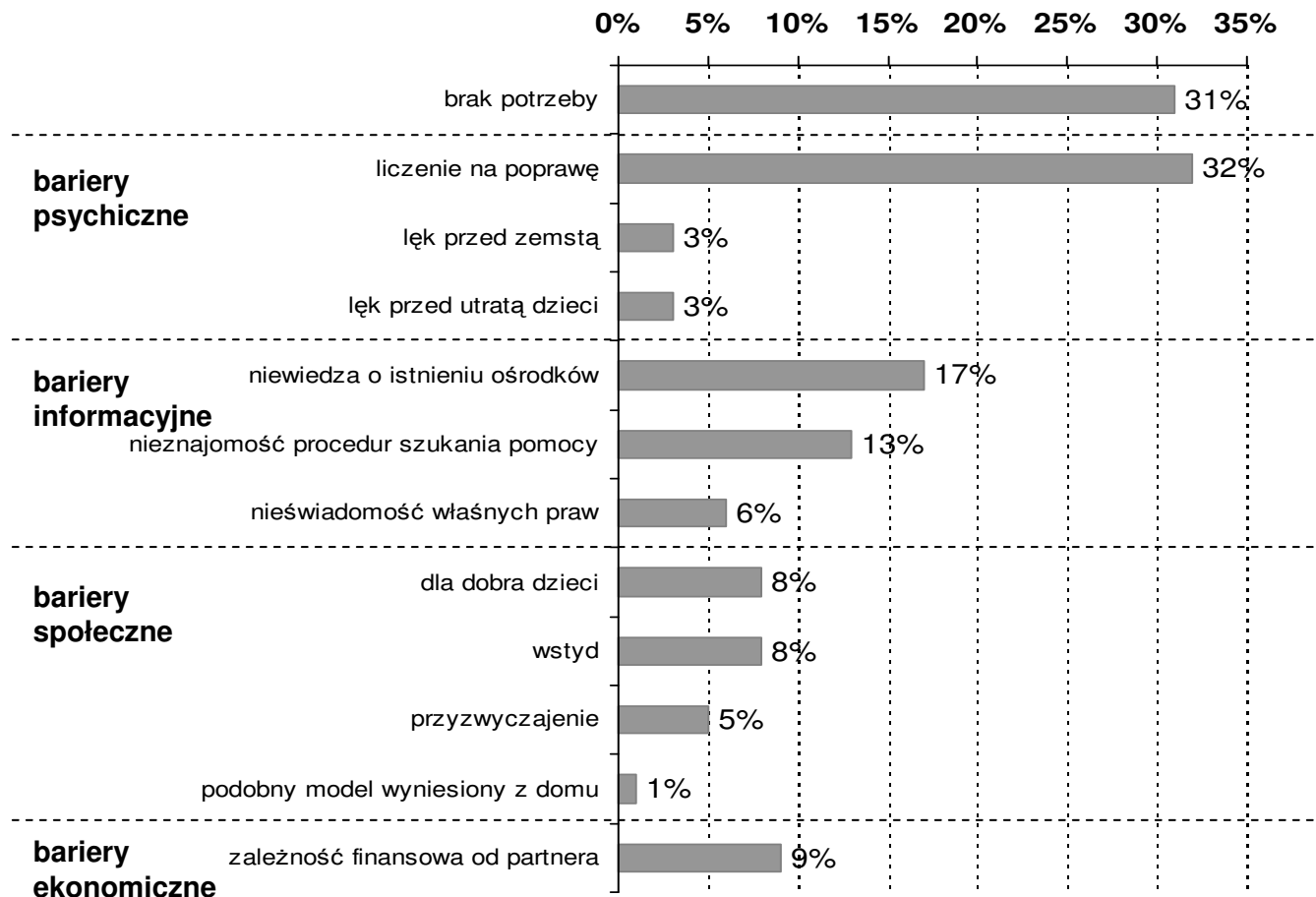
Ocena decyzji

ocena momentu podjęcia decyzji

pochopna	2%
we właściwym momencie	66%
późno, ale nie za późno	20%
za późno	12%

baza: pensjonariuszki z dziećmi

dłaczego nie wcześniej

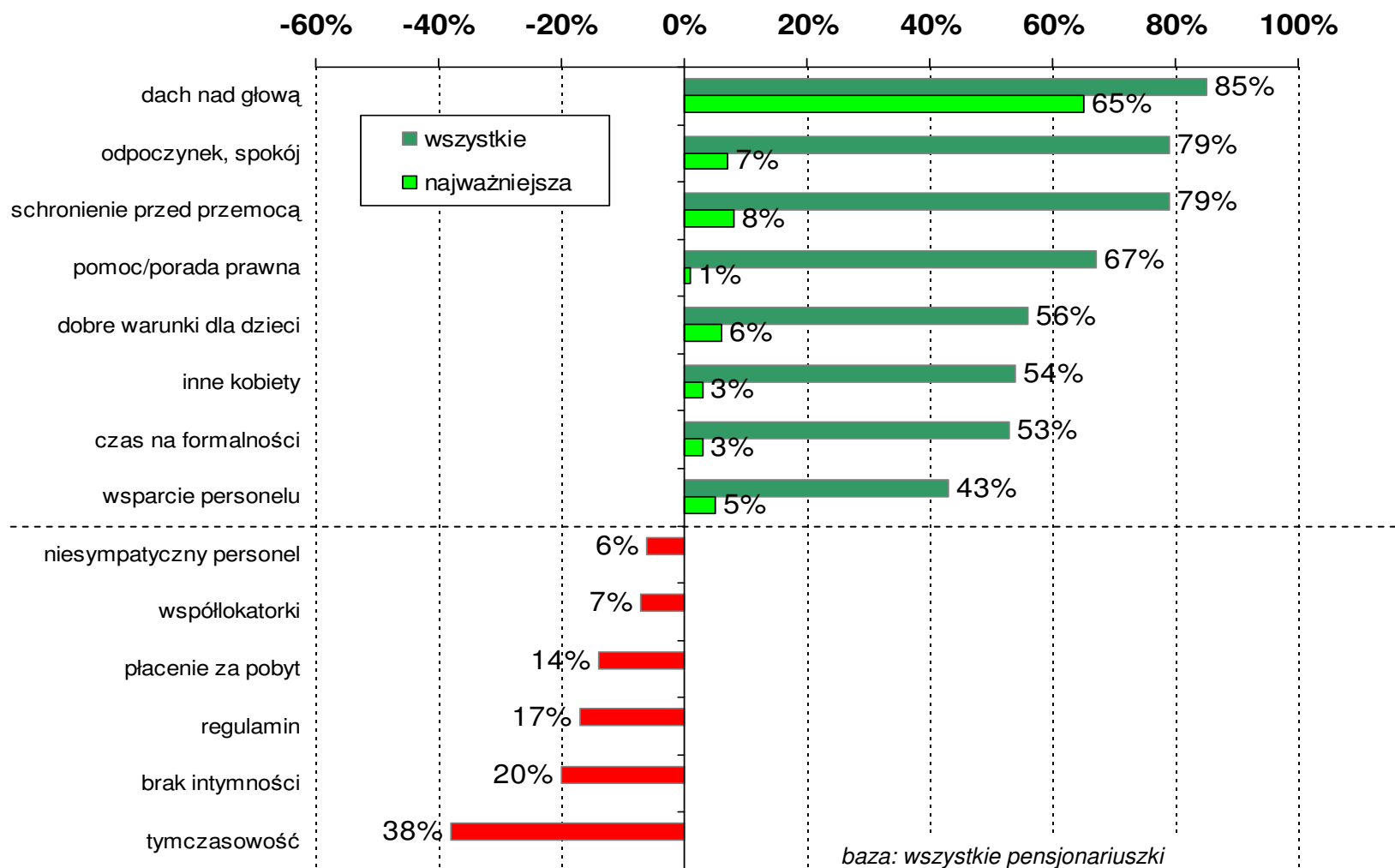

Swoją decyzję za pochopną uważa znikoma liczba respondentek, większość uważa, że podjęła ją we właściwym momencie.

Podstawowym powodem, dla którego decyzja o przeniesieniu się do ośrodka nie została podjęta wcześniej było łudzenie się nadzieją na poprawę. W drugim rzędzie największe znaczenie miały bariery informacyjne – niewiedza o istnieniu ośrodków i sposobach ich poszukiwania.

Ocena ośrodka

W ośrodku kobiety zdecydowanie najbardziej cenią sobie schronienie – dach nad głową, spokój i brak przemocy. Wady ośrodka to głównie poczucie tymczasowości, brak intymności i konieczność przestrzegania regulaminu.

Plany na przyszłość

	matki z dziećmi	kobiety w ciąży	total
sama z dzieckiem	61%	16%	49%
z dzieckiem i partnerem	16%	53%	25%
nie wiadomo	13%	11%	13%
wrócić tam, gdzie przedtem	7%	5%	7%
z dzieckiem u rodziny	1%	5%	2%
oddać dziecko do adopcji i wrócić tam, gdzie przedtem	1%	5%	2%
oddać dziecko do adopcji i zamieszkać samej	0%	5%	1%

Ta proporcja pokrywa się również z szacunkami kierowników ośrodków (wg. nich 7% będących w ciąży kobiety zamierza oddać dzieci do adopcji).

Jednak faktycznie do adopcji / domów dziecka oddawanych jest 25% dzieci urodzonych w ośrodkach, kolejnych 5% - do rodzin zastępczych.

Większość kobiet zamierza po opuszczeniu ośrodka zamieszkać z dziećmi – matki planują głównie mieszkanie tylko z dziećmi, kobiety w ciąży – również z ojcem dziecka.

Tylko 3% kobiet planuje oddanie dzieci do adopcji. Rzeczywistość jest mniej optymistyczna – do adopcji lub domów dziecka trafia 25% dzieci urodzonych w ośrodkach, kolejnych 5% zostaje oddanych do rodzin zastępczych.

Podsumowanie

matki z dziećmi

- Matki z dziećmi stanowią około $\frac{3}{4}$ wszystkich kobiet przebywających w ośrodkach.
- Generalnie podstawowe przyczyny przebywania w ośrodku to przyczyny ekonomiczne, w dalszej kolejności wymieniana jest przemoc, głównie ze strony partnera. Stosunkowo istotną przyczyną (choć rzadko podawaną jako najważniejsza) jest presja adopcyjna (18% matek z dziećmi).
- Generalnie kobiety uważają swoją decyzję za słuszną i podjętą we właściwym momencie. Niemniej jednak znaczna część kobiet prawdopodobnie podjęłaby ją wcześniej, gdyby informacja na temat ośrodków i procedur poszukiwania pomocy była łatwiej dostępna.
- Większość samotnych matek liczy na zdobycie niezależności i zamieszkanie samej wraz z dziećmi. Rzadko która zamierza wrócić tam, gdzie mieszkała wcześniej.

kobiety w ciąży

- Kobiety w ciąży stanowią około $\frac{1}{4}$ wszystkich kobiet przebywających w ośrodkach.
- Generalnie przyczyny przebywania w ośrodku są podobne w przypadku kobiet w ciąży do przyczyn podawanych przez pozostałe pensjonariuszki – dominują przyczyny ekonomiczne, w dalszej kolejności wymieniana jest przemoc, głównie ze strony partnera.
- Presja aborcyjna wymieniana jest bardzo niewiele kobiet, znikoma liczba wymienia ją jako główną przyczynę korzystania z pomocy ośrodka. Jednak ok. $\frac{1}{5}$ kobiet rozważało możliwość przerwania ciąży – również niezależnie od presji ze strony innych.
- W porównaniu do ogółu pensjonariuszek kobiety w ciąży częściej liczą na to, że po porodzie zamieszkają wraz z dzieckiem i jego ojcem. Bardzo niewiele planuje (lub przyznaje się do planowania) oddania dziecka do adopcji – znacząco mniej, niż faktycznie taką decyzję podejmuje.

